

Nam Định

NĂM THỨ HAI TÁM (BỘ MỚI)

Cuối tuần

NGÀY 11/10/2024 SỐ 5971 (8572)

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH NAM ĐỊNH, TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH NAM ĐỊNH

THỰC HIỆN THẮNG LỢI NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ CÁC CẤP

Bảo vệ bản quyền trong kỷ nguyên số: Cần những cái bắt tay xuyên biên giới

Môi trường số cùng trí tuệ nhân tạo (AI) phát triển đã và đang đặt ra nhiều vấn đề trong thực thi bảo vệ quyền tác giả, quyền liên quan. Tình trạng vi phạm bản quyền khiến giá trị tác phẩm giảm sút, cản trở quá trình đổi mới, sáng tạo; ảnh hưởng tiêu cực đến phát triển các ngành công nghiệp văn hóa.

Đại diện cơ quan quản lý Nhà nước và giới chuyên gia cho rằng, để giải quyết vấn đề này, cần đẩy mạnh hơn nữa hợp tác quốc tế giữa cơ quan thực thi pháp luật và các bên liên quan thuộc khu vực tư nhân, trung gian...

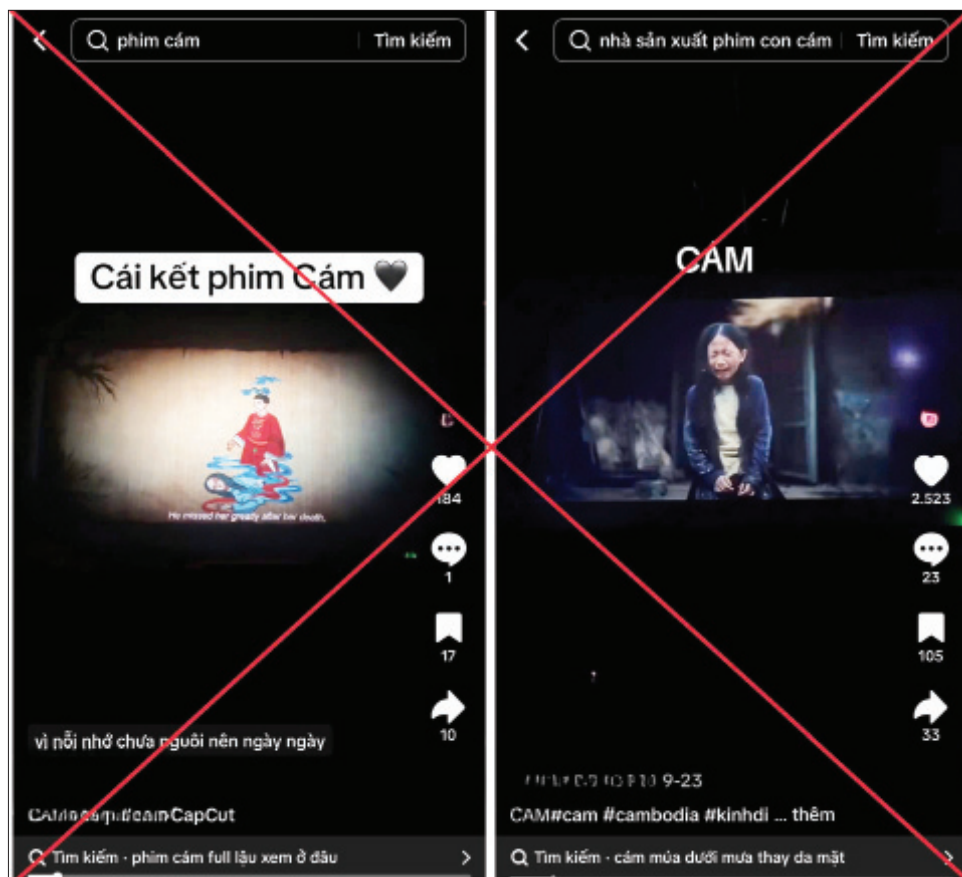
Thách thức trong kỷ nguyên số

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã mở ra nhiều cơ hội, đưa đến công cụ sáng tạo mới; đồng thời, tạo ra môi trường lưu giữ, phương thức phân phối và các hình thức khai thác, sử dụng đối với tác phẩm, cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng...

Thế nhưng, môi trường số cũng đặt ra thách thức không nhỏ trong việc bảo vệ quyền của các chủ thể và hoạt động của các cơ quan quản lý, thực thi về quyền tác giả, quyền liên quan.

Với tính chất xuyên biên giới của không gian mạng, hành vi vi phạm bản quyền diễn biến ngày càng phức tạp với nhiều chủ thể từ các quốc gia khác nhau, gây khó khăn cho việc xác định và xử lý hành vi vi phạm trong thẩm quyền tài phán. Cùng với đó, AI cũng gây ra nhiều nỗi lo về gia tăng vấn nạn vi phạm bản quyền...

Theo bà Soyeong Ahn, Cục Bản quyền tác giả (Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hàn Quốc), bản quyền đóng

Phim "Cám" vừa ra rạp đã bị phát lậu trên mạng.

góp lớn vào nền kinh tế thế giới. Tỷ trọng bản quyền chiếm 7,42% GDP ở các nước phát triển và 4,6% ở các nước đang phát triển; đem lại 6,94% cơ hội việc làm ở các nước phát triển và 4,56% ở các nước đang phát triển.

Đóng góp nhiều cho sự phát triển GDP cũng như kinh tế - xã hội của các quốc gia, nhưng bản quyền lại chịu nhiều "tổn thương" khi tình trạng vi phạm diễn ra phức tạp trên môi trường số.

Việc vi phạm bản quyền trong thời đại kỹ thuật số thể hiện ở hai phương

thức: Một là nhà điều hành các trang web bất hợp pháp; hai là người dùng bất hợp pháp. Nhà điều hành bất hợp pháp có cách thức hoạt động và hệ thống hiện đại, sử dụng máy chủ ở nước ngoài, truyền dữ liệu thông qua phương thức ẩn danh nên rất khó để phát hiện.

Về phía người dùng bất hợp pháp, họ thường tải nội dung để sở hữu riêng hoặc chia sẻ với gia đình, bạn bè. Hiện tại, công nghệ kỹ thuật số có thể truyền phát, cho phép nhiều người cùng sử dụng các nội dung bất hợp pháp.

Bà Soyeong Ahn cũng bày tỏ lo ngại

AI sẽ là thách thức lớn đối với các vấn đề liên quan đến bản quyền. "Các dịch vụ AI tổng hợp đang phát triển không ngừng. Chat GPT hiện đã sẵn sàng để sử dụng trong sáng tạo nội dung.

Bên cạnh tiện ích là những lo ngại về xung đột với các hệ thống bản quyền truyền thống dựa trên sự sáng tạo của con người. Đã đến lúc, chúng ta cần cùng nhau xác định các vấn đề và làm rõ khuôn khổ pháp lý về bản quyền để chuẩn bị cho kỷ nguyên AI", bà Soyeong Ahn nói.

Tại Việt Nam, Thiếu tá Lê Anh Tuấn, Phó Trưởng phòng 5, Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (Bộ Công an) thông tin, vi phạm bản quyền nội dung số phổ biến gồm: IPTV (truyền hình internet), phim số, truyện số, phát trực tiếp các trận đấu thể thao, chương trình biểu diễn... Cùng với đó, trên không gian mạng có khoảng hơn 200 website giao diện tiếng Việt hiện đang có hoạt động xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan.

Trước tình hình vi phạm bản quyền diễn biến phức tạp, Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao đã phối hợp với Thanh tra Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tiến hành kiểm tra 122 doanh nghiệp có dấu hiệu vi phạm; xử phạt hành chính 111 doanh nghiệp vi phạm bản quyền chương trình phần mềm máy tính với số tiền xử phạt lên tới hơn 3.300 tỷ đồng.

Có thể nói, dù đã có nhiều chuyển biến tích cực nhưng tình trạng vi phạm bản quyền tác giả, đặc biệt là quyền sao chép tác phẩm ở Việt Nam vẫn diễn ra khá phổ biến với tất cả các loại hình tác phẩm, kể cả ở môi trường vật lý cũng như trên môi trường số.

(Xem tiếp trang 3)

NAM ANH (baovanhoa.vn)

Trong số này

*Độc đáo
nhạc kèn
cổ động*

4

**Thể thao Nam Định
hội nhập và phát triển**

5

*Hạnh hạo
tháng Mười*

7

PHÒNG, CHỐNG “DIỄN BIẾN HÒA BÌNH”

Lật tẩy những luận điệu lạc lõng, xuyên tạc về hoạt động của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại Hoa Kỳ

Vừa qua, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Phu nhân cùng Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã tham dự Hội nghị Thượng đỉnh tương lai, Đại hội đồng Liên hợp quốc khóa 79 và làm việc tại Hoa Kỳ.

Chuyến công tác tại Hoa Kỳ diễn ra đúng vào dịp kỷ niệm một năm hai nước nâng cấp quan hệ lên Đối tác Chiến lược toàn diện và đang tích cực chuẩn bị cho các hoạt động kỷ niệm 30 năm thiết lập quan hệ ngoại giao Việt Nam - Hoa Kỳ vào năm 2025. Đây là dịp quan trọng để hai bên cùng nhìn lại những thành tựu mà quan hệ hợp tác mang lại, đồng thời thảo luận về những định hướng và biện pháp lớn để tiếp tục duy trì đà phát triển tích cực, ổn định, thực chất trong thời gian tới.

Chuyến công tác của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đã thành công tốt đẹp trên tất cả các phương diện. Tuy nhiên, lợi dụng vào sự kiện này, trước, trong và sau chuyến đi, các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị tìm cách xuyên tạc, chống phá chuyến công tác của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước và công tác đối ngoại của Đảng, Nhà nước ta.

Những luận điệu xuyên tạc, vu cáo

Các trang mạng, blog, website của các tổ chức phản động, các trung tâm truyền thông như VOA, RFI, RFA... tăng tần suất các bài viết có nội dung xuyên tạc mục đích, ý nghĩa chuyến công tác, bôi nhọ hoạt động đối ngoại của Đảng, Nhà nước và nhân dân ta. Họ kích động rằng, nhiều người Việt biểu tình đòi thả “tù nhân lương tâm”, trả tự do cho các “nhà hoạt động nhân quyền”, “nhà báo cải cách”... Một số bài viết đưa tin, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đi Mỹ là chuyến công du “củng cố quyền lực mềm” với nội dung sai sự thật, kêu gọi Chính phủ Hoa Kỳ gây sức ép vấn đề dân chủ, nhân quyền với Việt Nam; cho rằng quan hệ Việt - Mỹ sẽ không phát triển nếu dân chủ, nhân quyền ở Việt Nam không được cải thiện, nếu không xoá bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản.

Các tổ chức phản động lưu vong và số đối tượng chống đối ở nước ngoài cũng liên tục đưa bài kêu gọi người Việt tại Hoa Kỳ tham gia biểu tình bên ngoài trụ sở Liên hiệp quốc ở thành phố New York. Bên cạnh đó, một số gương mặt quen thuộc từng phải chịu án phạt tù về hành vi chống phá Nhà nước, nay đang sống lưu vong ở nước ngoài cũng đã lợi dụng hoạt động trên để tiến hành phò trương thanh thế, đánh bóng tên tuổi như Nguyễn Văn Đài, Đặng Đình Mạnh... Tuy nhiên, dù được các đối tượng kêu gọi và thông tin rầm rộ trên mạng xã hội nhưng thực chất số lượng tham gia biểu tình, phản đối chỉ có một nhóm nhỏ đứng lẻ loi, lạc lõng nơi xứ người. Trái ngược với nhóm nhỏ lẻ loi, lạc lõng đó là rất đông kiều bào Việt Nam đang sinh sống tại Hoa Kỳ đã tiếp đón Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại cuộc gặp thân mật nhóm trí thức các thế hệ người Việt Nam sinh sống tại thành phố Houston, bang Texas, Hoa Kỳ.

Không kêu gọi được đồng người tham gia biểu tình, các đối tượng tiếp tục sử dụng mạng xã hội viết các bài tố cáo độ hậm hực, dùng lời lẽ miệt thị, chế diễu hoạt động của lãnh đạo Đảng, Nhà nước ta, bôi nhọ quan hệ đối ngoại Việt Nam với Hoa Kỳ. Để tăng thêm độ tin

Những luận điệu xuyên tạc, vu cáo.

cậy, các đối tượng triệt để lợi dụng chiêu bài phông vấn người nước ngoài như trang tin VOA phỏng vấn dân biểu Hoa Kỳ Michelle Steel nói bà “rất lo ngại” về tình hình nhân quyền ở Việt Nam.

Tổ chức HRW ngày 23/9 còn đưa ra thông cáo nhằm kêu gọi Tổng thống Hoa Kỳ Joe Biden không tiếp đón Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm. Rõ ràng, những ý kiến hay tiếng nói lạc lõng trên không thể đại diện cho tiếng nói, tinh cảm của kiều bào ta tại Mỹ và người Mỹ gốc Việt cũng như không thể đại diện cho quan điểm, sự quan tâm của người Mỹ và bè bạn quốc tế về các hoạt động của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại Mỹ cũng như mối quan hệ Việt - Mỹ.

Những luận điệu sai trái trên là hành động tung hỏa mù, “chọc gậy bánh xe”, vừa cố tình vu cáo, miệt thị lãnh đạo Đảng, Nhà nước ta, vừa phá hoại mối quan hệ Việt - Mỹ, hạ thấp uy tín, vai trò của Việt Nam với tư cách là thành viên của Liên hợp quốc. Lợi dụng chính sách mở cửa, hội nhập, nhiều bài viết dưới mác “phân tích cơ sở khoa học” nhằm phủ định nền tảng tư tưởng, vai trò lãnh đạo, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước; cố tình suy diễn, xuyên tạc, chống phá đường lối đối ngoại, quốc phòng, an ninh, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”, tác động vào niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ XHCN.

Thành tựu trong hợp tác Đối tác Chiến lược toàn diện Việt Nam - Hoa Kỳ góp phần khẳng định đường lối đối ngoại đúng đắn của Đảng, Nhà nước ta

Từ khi bình thường hóa quan hệ, nhiều lãnh đạo Đảng, Nhà nước Việt Nam đã thăm Hoa Kỳ, đặc biệt là chuyến thăm lịch sử của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng vào tháng 7/2015. Đồng thời, tất cả các Tổng thống Hoa Kỳ từ sau khi bình thường hóa quan hệ đều đã thăm Việt Nam, gần đây nhất là chuyến thăm của Tổng thống Joe Biden tháng 9/2023 và nâng cấp quan hệ song phương lên

Đối tác Chiến lược toàn diện. Tròn một năm nâng cấp quan hệ song phương lên Đối tác Chiến lược toàn diện, hai bên đã tiếp tục cùng nhau triển khai giải quyết những vấn đề quan trọng thông qua các cơ chế đối thoại mới, tập trung thúc đẩy các mục tiêu hợp tác bao gồm: Quan hệ chính trị ngoại giao; hợp tác kinh tế - thương mại - đầu tư; hợp tác chuyển đổi số; hợp tác khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo; hợp tác về giáo dục đào tạo; biến đổi khí hậu, môi trường, y tế, quốc phòng - an ninh...

Qua đó, hai bên tích cực phối hợp tổ chức các sự kiện, hoạt động quốc tế, khu vực quan trọng; triển khai hiệu quả các sáng kiến, cơ chế trong khuôn khổ Liên hợp quốc và Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN). Hoa Kỳ tiếp tục ủng hộ lập trường của Việt Nam đối với vấn đề Biển Đông, Tiểu vùng sông Mê Kông, ứng phó với biến đổi khí hậu; coi trọng phối hợp với Việt Nam trong giải quyết nhiều vấn đề khu vực quan trọng khác... Hoa Kỳ tiếp tục là thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam trong khi Việt Nam trở thành đối tác thương mại lớn thứ 8 của Hoa Kỳ, đồng thời là đối tác thương mại lớn nhất ở khu vực ASEAN. Hoa Kỳ tiếp tục là nhà đầu tư lớn vào Việt Nam với 1.340 dự án với tổng vốn trên 11,8 tỷ USD tính đến tháng 3/2024. Về phía Việt Nam cũng có 230 dự án đầu tư tại Hoa Kỳ với tổng vốn đăng ký gần 1,3 tỷ USD...

Trong lĩnh vực hợp tác về an ninh - quốc phòng, hai bên tiếp tục duy trì trao đổi thường xuyên để tăng cường hợp tác. Đồng thời, tiếp tục triển khai các cơ chế đối thoại thường niên như Đối thoại Chính trị - An ninh - Quốc phòng 13 (8/2024) và Chương trình Đối tác Thái Bình Dương 24 (8/2024). Hợp tác an ninh, chống tội phạm được mở rộng, hai bên tiếp xúc duy trì, trao đổi các cấp về những vấn đề an ninh chiến lược và chuyên ngành, đồng thời thúc đẩy các khuôn khổ hợp tác mới.

Trong đối thoại về nhân quyền, hai bên trao đổi về những vấn đề này thông

qua các cơ chế đối thoại thẳng thắn, trên tinh thần xây dựng như Đối thoại Nhân quyền, Đối thoại Lao động Việt Nam - Hoa Kỳ, qua đó góp phần tăng cường hiểu biết lẫn nhau và giảm thiểu khác biệt; tăng cường hợp tác nhằm bảo đảm tất cả người dân được hưởng đầy đủ quyền con người. Đồng thời Việt Nam - Hoa Kỳ tiếp tục bám sát những nguyên tắc nền tảng của quan hệ hai nước, bao gồm “tôn trọng hiến chương Liên hợp quốc, luật pháp quốc tế và tôn trọng thể chế chính trị, độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của nhau”, củng cố hơn nữa tin cậy chính trị và lòng tin chiến lược, đảm bảo nguyện vọng của nhân dân hai bên, đóng góp tích cực hơn nữa cho hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển bền vững tại khu vực cũng như trên thế giới.

Phường châm trong đối ngoại của Việt Nam là: “Độc lập, tự chủ, hòa bình, hợp tác và phát triển; đa dạng hóa, đa phương hóa trong quan hệ đối ngoại; chủ động và tích cực hội nhập quốc tế”; là bạn, là đối tác tin cậy và thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế (Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng). Nhiều hãng truyền thông lớn trên thế giới đã đăng tải những thông điệp tích cực về các hoạt động của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại Hoa Kỳ, khẳng định uy tín, vị thế của Việt Nam.

Chuyến công tác, làm việc của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại Hoa Kỳ càng có ý nghĩa quan trọng khi diễn ra vào thời điểm tròn một năm Việt Nam và Hoa Kỳ nâng cấp quan hệ lên Đối tác Chiến lược toàn diện vì hòa bình, hợp tác và phát triển bền vững, cũng như trước thềm kỷ niệm 30 năm quan hệ ngoại giao. Đây là dịp để hai bên cùng nhìn lại chặng đường đã qua, đúc rút, chia sẻ và lan tỏa những bài học, kinh nghiệm hay về quan hệ giữa các quốc gia, đồng thời tôn vinh và tri ân những thế hệ bạn bè đã và đang tích cực đóng góp cho quan hệ hai nước.

Bên cạnh mở rộng, tăng cường hợp tác quốc tế theo tinh thần Việt Nam là đối tác tin cậy và là thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế, Đảng, Nhà nước ta luôn phát huy cao độ tinh thần đại đoàn kết toàn dân, chủ động tự lực, tự cường nhằm thực hiện thắng lợi đường lối đổi mới, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc. Như vậy, thực tế sự phát triển mối quan hệ Việt Nam - Hoa Kỳ hay giữa Việt Nam với quốc gia nào trên thế giới đều là tất yếu khách quan, phù hợp xu thế chung của thời đại.

Điều đó chứng minh đường lối, chính sách đối ngoại đúng đắn của Đảng ta, thể hiện nét đặc sắc “ngoại giao cây tre” vì lợi ích của mỗi quốc gia - dân tộc, đóng góp vào hòa bình, hợp tác, phát triển trong khu vực và trên thế giới, hoàn toàn không có chuyện “theo bên này, chống bên kia” như luận điệu những kẻ xấu, cố tình xuyên tạc, bịa đặt. Đó là minh chứng khách quan, sinh động, phản bác những luận điệu bôi nhọ, chống phá, những hành động trơ trẽn và lạc lõng của các thế lực xấu ■

Cà phê phố

Bài và ảnh: LAM HỒNG

Cuối thu, thong thả đạp xe trên những con phố rợp sắc vàng của lá, nghe thấm đẫm không gian vị cà phê rang xay nồng nàn quyện trong gió heo may se lạnh, lại muốn ghé vào một quán quen, vừa thưởng thức ly cà phê đặc sắc, vừa ngắm mùa chầm chậm đi ngang phố.

Thành Nam có những quán cà phê được nhiều khách sành uống cà phê lựa chọn, chẳng hạn như Cà phê Toàn ở phố cổ Hàng Đồng, mở từ năm 1934, pha chế tỉ mỉ theo công thức lâu đời. Đáp ứng nhu cầu đa dạng của khách hàng, ngày nay, đi bất cứ con phố nào cũng bắt gặp những quán cà phê đẹp mang phong cách cổ điển hoặc hiện đại, có không gian nghệ thuật độc đáo, được trang hoàng hợp xu hướng vào những dịp lễ, Tết. Đến đây, bạn không chỉ được thưởng thức cà phê, các loại đồ uống ngon, đa dạng, phù hợp với khẩu vị của từng người mà nhiều quán cà phê mang phong cách trẻ trung và năng động còn trở thành điểm check-in của nhiều khách, nhất là các bạn trẻ. Quán cà phê Kayla House, đường Trường Chinh được đánh giá là một trong những quán đẹp nhất tại thành phố Nam Định với không gian lãng mạn của vòm cổng tím hồng hoa giấy, khung cửa sổ nhìn ra khoảng sân xanh mướt màu cây lá và thơm ngát hoa nguyệt quế. Quán

đơn sơ với mấy bộ bàn ghế gỗ cũ kỹ, dịu dặt những bản nhạc êm dịu và đặc biệt, trên chiếc bàn nhỏ, cô chủ quán nhẹ nhàng và tinh tế, mỗi ngày đều tự tay cắm những bình hoa tươi theo mùa. Men theo cầu thang xoáy hình tròn ốc kể bên mảng tường rêu phong buông rủ dây leo, chọn chỗ ngồi có khung cửa sổ nhìn ra vườn, vừa ngắm nắng sáng như rót mật trên những chùm khế chín vàng, nghe chim ríu ran trên vòm lá, vừa nhấm nháp ly cà phê toả khói, cảm giác thật bình yên, thư thái... Nhiều người lại thích quán cà phê Nhà No.12, đường Yết Kiêu bởi phong cách hoài cổ yên bình, mang phong vị những ngày tháng thời chiến tranh. Không gian quán khá rộng rãi, có view đẹp để ngắm phố phường. Ở đây còn có cả ban nhạc hát live tạo nên không khí sôi động. Quán cà phê New Land, đường Bái Lại ấn tượng bởi thiết kế sang trọng, độc đáo, được trưng bày các loại xe cổ. Cà phê Tiệm Xưa, nằm trên phố Ngô Quyền in dấu màu thời gian với lối kiến trúc Pháp, không gian nhỏ xinh được tô điểm bởi nhiều đồ cổ do chủ quán sưu tập và những vật dụng trang trí đậm chất Âu, đưa bạn hòa mình cảm nhận trọn vẹn những

hoài niệm của ngày xưa cũ. Cà phê Moha, đường Trần Hưng Đạo với nhiều góc chụp khá chill và view siêu đẹp ngắm hồ Túc Mặc từ tầng 7 cũng đặc biệt hấp dẫn khách. Quán cà phê Cát Tường, đường Trần Khánh Dư; cà phê sinh thái Lộc Vượng, đường Trần Thị Dung; cà phê Kohi ven hồ Đầm Bét hay cà phê Dệt Xưa, đường Hoàng Hoa Thám không chỉ có không gian rộng rãi, thoáng mát, trong lành, nhiều hoa và cây xanh mà còn có khu vui chơi dành cho trẻ em...

Trong cuộc sống bận rộn, quán cà phê không chỉ là nơi gặp gỡ đối tác, trao đổi công việc mà còn là nơi hẹn hò, giao lưu, gặp gỡ, trò chuyện cùng bạn bè, người thân, thư giãn với những cuốn sách thú vị hay bản nhạc nhẹ nhàng, êm ái... Và đôi khi, bỏ lại phía sau mọi ồn ào, tấp nập của phố phường, nhiều người chọn đến cà phê một mình, để tĩnh tâm, để lắng lại với những suy tư. Bởi đúng như ai đó từng viết, thật

thấm thía: "Đối với tôi, cà phê chưa bao giờ và sẽ không bao giờ là thứ thuộc về đám đông, ồn ào và gấp gáp. Càng một mình, cà phê càng ngon, càng đen, càng đắng, càng sâu. Chỉ trong lặng im, người ta mới trải lòng những nỗi niềm giữ kín. Thời buổi cái gì cũng phải nhanh, phải vội, cà phê có lẽ là thứ duy nhất đủ giữ chân người ta lại để mà chờ đợi, để mà suy tư. Bên ly cà phê phin đang tí tách rơi, người ta trải lòng mình trong những tâm sự vui buồn, những ký ức tưởng chừng đã ngủ quên, những cảm xúc tưởng như đã chai sạn trước sóng gió cuộc đời. Có lẽ, chỉ những người đã hiểu nỗi đau, đã thấm nhuần cảm giác chia phôi, đã đau đầu những nỗi niềm cô độc mới có thể hòa quyện với chất đắng của cà phê. Đôi khi người ta tìm đến với cà phê không phải bởi vì thích uống mà để tìm một điều gì đó mà người ta nghĩ là đã mất. Họ cần có những khoảnh khắc, họ pha cho mình một tách cà phê nóng, ôm nó trong lòng, hít hà mùi hương, nhưng chẳng uống, chỉ là để tìm lại những điều đã trôi về một miền rất xa".

Những quán cà phê giờ đây đã trở thành một phần rất đời quen thuộc, thân thương của phố. Khi vui, và cả lúc buồn, chỉ cần gặp bạn bè, người thân nơi quán quen, lặng nghe từng giọt cà phê đặc sắc, thơm nồng tí tách rơi, đắm mình trong hương cà phê mê hoặc và quyến rũ, sẽ thấy tâm hồn thật nhẹ nhàng, thư thái ■

Khu vui chơi dành cho trẻ em tại quán cà phê Dệt Xưa, đường Hoàng Hoa Thám.

Bảo vệ bản quyền trong kỷ nguyên số: Cần những cái bắt tay xuyên biên giới

(Tiếp theo trang 1)

Chủ động hợp tác quốc tế

Với việc các vi phạm ngày càng tinh vi, thể hiện rõ tính chất xuyên biên giới, các giải pháp phòng, chống cũng cần được mở rộng thông qua các hình thức hợp tác quốc tế.

Trong đó, cùng với việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tham mưu, trình các cấp có thẩm quyền đề xuất gia nhập hai Hiệp ước của Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới (WIPO) về quyền tác giả, quyền liên quan không gian mạng là Hiệp ước về quyền tác giả (WCT) và Hiệp ước về cuộc biểu diễn, bản ghi âm (WPPT).

Việc chính thức gia nhập hai Hiệp ước trên đã góp phần bảo vệ quyền và lợi ích của các tác giả, chủ sở hữu quyền tác giả, chủ sở hữu quyền liên quan trên phạm vi quốc tế thuộc nhiều ngành

nghề, lĩnh vực như điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn, mỹ thuật, nhiếp ảnh, báo chí, phát thanh, truyền hình, xuất bản, giáo dục...; làm phong phú khả năng phục vụ đời sống tinh thần của công chúng.

Bà Phạm Thị Kim Oanh, Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả (Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) đánh giá, Việt Nam đã tích cực, chủ động trong quá trình hội nhập quốc tế về quyền tác giả, quyền liên quan.

Điều này thể hiện qua việc nước ta tham gia vào nhiều hiệp ước quốc tế quan trọng, hiệp định thương mại tự do và liên tục hoàn thiện hệ thống pháp luật để phù hợp với tiêu chuẩn quốc tế. Trong thời gian tới, Việt Nam sẽ tăng cường hợp tác, tập trung vào giải pháp kỹ thuật, đấu tranh phòng, chống vi phạm quyền tác giả, quyền liên quan xuyên biên giới và trên không gian mạng.

Chủ tịch Cơ quan bảo vệ bản quyền Hàn Quốc Park Jung Youl cho rằng, nếu các cơ quan liên quan của các nước, các nền tảng cùng tăng cường chia sẻ kinh nghiệm, cùng nhau phối hợp trong công tác truyền thông thì sẽ góp phần nâng cao nhận thức của người dân về giá trị tác quyền, hạn chế hành vi vi phạm. "Các

nước cần tích cực hơn nữa trong việc hợp tác với nhau để bảo vệ bản quyền, góp phần phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, công nghiệp sáng tạo. Bên cạnh hỗ trợ nhau nâng cao năng lực quản lý, các nước có thể cùng nhau triển khai giải pháp kỹ thuật, ngăn chặn, gỡ bỏ các website vi phạm", ông Park Jung Youl nhận định ■

Bảo vệ bản quyền sách nói trên môi trường số

Chia sẻ tại buổi ra mắt ứng dụng sách nói MyDio diễn ra mới đây tại Hà Nội, ông Nguyễn Trọng Tính, Phó Tổng Giám đốc Viettel Telecom cho biết, trong lĩnh vực nội dung số, vi phạm bản quyền và các nền tảng lậu đang là vấn đề rất nóng. "Tìm kiếm từ khóa sách nói trên Internet sẽ thấy có hàng trăm, hàng nghìn web, wap có nội dung vi phạm. Đấu tranh chống vi phạm bản quyền sẽ còn là câu chuyện dài...", ông Nguyễn Trọng Tính cho hay, đồng thời thông tin thêm: Đơn vị sẽ có những đề xuất để đưa ra hành lang pháp lý cho vấn đề này. Trước mắt, độc giả cần nâng cao nhận thức về bảo vệ bản quyền nội dung số, chỉ sử dụng những sản phẩm/nền tảng hợp pháp. Cùng với đó, việc chặn cũng phải phù hợp với hành lang pháp lý, phải có sự tham gia đấu tranh của nhiều bộ, ngành, cơ quan... thì mới thực hiện được.

Độc đáo nhạc kèn cổ động

Nhạc trưởng đội kèn Thành Nam đang hướng dẫn các thành viên tập bản nhạc mới.

Bài và ảnh: VIẾT DƯ

Sân vận động Thiên Trường (thành phố Nam Định) được những người yêu bóng đá ví là “chảo lửa” bởi “sức nóng” đến từ sự cổ vũ cuồng nhiệt của các cổ động viên (CĐV). Trong đó, âm hưởng hùng tráng của tiếng trống, nhạc kèn đã tiếp thêm sức mạnh để các cầu thủ đội nhà thi đấu tốt hơn, các trận đấu diễn ra hào hứng, hấp dẫn hơn.

Có mặt tại văn phòng Hội CĐV Bóng đá Thành Nam ở đường Trường Chinh (thành phố Nam Định), chúng tôi chứng kiến các thành viên của đội kèn cổ động đang hăng say luyện tập các tiết mục nhạc kèn. Anh Lê Quang Tuyến, người sáng lập và phụ trách Hội CĐV Bóng đá Thành Nam cho biết: “Xuất phát từ tình yêu bóng đá, năm 2018 Hội được thành lập với gần 100 hội viên trên địa bàn thành phố Nam Định và các huyện. Với mong muốn tiếp thêm sức mạnh cho đội bóng Thép xanh Nam Định thi đấu trên sân nhà và sân khách, vừa qua, BCH Hội CĐV Bóng đá Thành Nam cùng các hội viên đã xây dựng kế hoạch thành lập đội nhạc kèn cổ động. Khi biết ý tưởng của Hội, Nghệ nhân ưu tú Trần Thị Huệ, thủ nhang Phủ chính Tiên Hương (Vụ Bản) đã tài trợ 150 triệu đồng để đội có kinh phí mua sắm thiết bị hoạt động”. Tiếp nhận số tiền từ nhà tài trợ, Hội CĐV Bóng đá Thành Nam chính thức thành lập đội kèn Thành Nam. Bên cạnh những nhân tố sẵn có, đội đã đăng tải thông tin tuyển thành viên trên Fanpage Hội CĐV Bóng đá Thành Nam. Tiêu chuẩn để trở thành thành viên đội kèn là những người đam mê bóng đá và âm nhạc trên địa bàn thành phố Nam Định và các khu vực lân cận, không kể nam, nữ, độ tuổi... Sau khi đăng ký tham gia, BCH Hội CĐV Bóng đá Thành Nam và đội kèn Thành Nam sẽ lựa chọn các thành viên chính thức của đội kèn. Các thành viên của đội kèn Thành Nam khi đăng ký và được tiếp nhận sẽ chính thức trở thành hội viên Hội CĐV Bóng đá Thành Nam; được hưởng các quyền lợi của Hội cũng như của đội kèn từ các mạnh thường quân trao tặng...

Thành lập và hoạt động, đội kèn Thành Nam có 40 thành viên. Do thành viên trong đội đa số chưa có kiến thức về nhạc kèn nên BCH Hội CĐV Bóng đá Thành Nam đã mời thầy giáo dạy 2-3 buổi/tuần. Sau thời gian ngắn, với sự hướng dẫn của thầy giáo cùng một số người có kinh nghiệm về nhạc kèn trong đội, các thành viên cơ bản đã nắm rõ nhạc lý và biểu diễn được các bản nhạc đơn giản. Để đảm bảo tiến độ tập

luyện, do điều kiện nhiều hội viên ở xa, đội khốp nhạc bằng hình thức trực tuyến. Sau đó, trước mỗi trận đấu, đội sẽ tiếp tục tập trung tại trụ sở Hội CĐV Bóng đá Thành Nam để tổng duyệt. Nhờ nỗ lực luyện tập, các thành viên trong đội đã biểu diễn thành thạo nhiều bản nhạc kèn. Anh Trịnh Văn Phi, Nhạc trưởng đội kèn Thành Nam và Hội kèn đồng giáo xứ Nam Hưng (Nam Trực) chia sẻ: “Đặc thù người thổi nhạc kèn đòi hỏi phải lấy hơi tốt, đạt chuẩn về môi, răng, tai, tay... Nếu như môi hở, răng không đều, tai không thính, tay không linh hoạt thì không thể chơi được loại nhạc cụ này. Ngoài ra, các thành viên phải có sự phối hợp ăn ý, tạo thành bè, lúc trầm, lúc bổng tùy theo loại nhạc cụ, tạo nên sự hài hòa của bản nhạc. Bởi vậy, mới thấy các thành viên trong đội kèn Thành Nam đã nỗ lực hết mình để tự tin biểu diễn trọn vẹn các bản nhạc kèn”. Điểm đặc trưng trong phong cách thể hiện của đội kèn Thành Nam là biểu diễn các bản nhạc hành khúc như: “Lời quê hương”, “Như có Bác trong ngày đại thắng”, “Bác đang cùng chúng cháu hành quân”, “Lên đàng”... Theo đó, đội sẽ thể hiện các bản nhạc phù hợp với diễn biến, nhịp độ trận đấu. Nếu đội nhà đang tấn công dồn dập đội kèn sẽ thổi bài “Lên đàng”; khi bóng vào lưới đối thủ, đội thể hiện bài “Như có Bác trong ngày đại thắng”; nếu đội nhà bị thủng lưới, đội sẽ lựa chọn thổi bài “Dậy mà đi”...

Trong trận đấu Siêu cúp Quốc gia giữa CLB Thép Xanh Nam Định và CLB Đông Á Thanh Hóa diễn ra vào cuối tháng 8 vừa qua, màn biểu diễn kèn đặc sắc của đội kèn Thành Nam cùng sự cổ vũ nhiệt tình của khán giả đã tiếp thêm sức mạnh tinh thần để các cầu thủ đội nhà thi đấu thăng hoa. Kết quả CLB Thép Xanh Nam Định xuất sắc vượt qua CLB Đông Á Thanh Hóa với tỷ số 3-0 và trở thành nhà vô địch Siêu Cúp Quốc gia. Với các thành viên đội kèn Thành Nam, mỗi lần các bản nhạc kèn được tấu lên trên các khán đài là niềm tự hào về truyền thống văn hóa quê hương. Anh Nguyễn Huy Tuấn, Đội trưởng đội kèn Thành Nam chia sẻ: “Mặc dù còn nhiều khó khăn trong quá trình hoạt động, nhưng đội kèn vẫn đảm bảo duy trì 100% quân số khi đội bóng đá tại sân vận động Thiên Trường. Với các trận đấu trên sân khách, quãng đường di chuyển xa, đội kèn luôn có từ 15-20 thành viên thường xuyên tham gia biểu diễn, cổ vũ tinh thần cho các cầu thủ”. Thời gian gần đây, bên cạnh cổ vũ tại các trận đấu của CLB Thép Xanh Nam Định, đội kèn Thành Nam

(Xem tiếp trang 8)

TIN VĂN HÓA

Triển lãm cổ vật

"Văn minh sông Hồng đến Hà Nội phố"

Từ ngày 8 đến 30/10, tại Hà Nội, Bảo tàng Hà Nội phối hợp Hội Cổ vật Thăng Long - Hà Nội tổ chức trưng bày chuyên đề "Văn minh sông Hồng đến Hà Nội phố", giới thiệu bộ sưu tập hơn 500 cổ vật của các hội viên, các nhà sưu tập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Trưng bày cổ vật chuyên đề "Văn minh sông Hồng đến Hà Nội phố" được thể hiện qua bốn loại hình hiện vật:

Đồ đồng Đông Sơn: Niên đại từ thế kỷ V trước công nguyên đến đầu thế kỷ I-III sau công nguyên, bao gồm các loại hiện vật như: Trống, thạp, dao, rìu, tượng người, tượng con vật... Những hiện vật này được phát hiện và sưu tầm chủ yếu ở các tỉnh đồng bằng Bắc Bộ và ven các dòng sông: Sông Hồng tại Hà Nội, sông Mã tại Thanh Hóa, sông Cả tại Nghệ An...

Nhóm hiện vật đồ gốm có niên đại từ thế kỷ XI đến XVII, bao gồm các loại thạp, chum, con giống, ấm, bình vôi, bát, đĩa... Những hiện vật này được phát hiện và sưu tầm ở các tỉnh, thành phố phía Bắc Việt Nam như: Hải Dương, Hòa Bình, Tuyên Quang, Hà Giang, Thanh Hóa, Nghệ An...

Đồ sứ kỹ kiểu của vua chúa Việt Nam thế kỷ XVIII đến XIX đặt hàng tại Trung Hoa và đồ sứ Trung Hoa thế kỷ XVIII-XIX: Đồ sứ kỹ kiểu gồm ấm, chén, đĩa, bát, nậm rượu... Đồ sứ Trung Hoa gồm chum, chốe, chậu hoa, ống bút... được sưu tầm tại các thành phố lớn, chủ yếu ở Hà Nội, Nam Định, Huế, Thành phố Hồ Chí Minh.

Nhóm hiện vật chất liệu gỗ sơn son thếp vàng và đồ thờ cúng gồm sập thờ, khám, hoành phi, câu đối và tượng... Những hiện vật này có niên đại từ thế kỷ XVII đến XIX, được sưu tầm tại các tỉnh, thành phố phía Bắc như: Hà Nội, Hải Dương, Bắc Ninh, Hải Phòng, Nam Định...

Triển lãm là dịp để công chúng, các nhà nghiên cứu, giới sưu tầm cổ vật chiêm ngưỡng, tìm hiểu và có cái nhìn rõ nét hơn về văn hóa, nghệ thuật và tính đa dạng trong cách thức thể hiện thông qua họa tiết, hoa văn của các hiện vật được trưng bày.

Nhiều hoạt động văn hoá

tại Trung tâm trưng bày văn hoá Chăm

Bảo tàng tỉnh Bình Thuận tổ chức khai mạc hoạt động các loại hình văn hóa Chăm tại Trung tâm Trưng bày văn hoá Chăm và tiếp nhận hiện vật, cổ vật năm 2024.

Tại đây, du khách và nhân dân địa phương đã tham gia hoạt động văn hóa của đồng bào Chăm như: làm bánh gừng, nặn gốm, hội thi nghệ thuật làm gốm, thi viết chữ Chăm...

Đặc biệt, dịp này Trung tâm mở cửa không gian trưng bày chuyên đề "Dấu ấn gốm Chăm" phục vụ công chúng thưởng lãm dịp Lễ hội Katê và kéo dài đến hết năm 2024.

Trung tâm trưng bày văn hoá Chăm cũng đã tiếp nhận hơn 30 hiện vật văn hóa Chăm do các tổ chức và cá nhân hiến tặng, nâng tổng số hiện vật gốc của Trung tâm lên hơn 1.500 hiện vật ■

Danh ngôn cuộc sống

1. Có điều kỳ diệu xảy đến với những người thực sự biết yêu thương, họ càng cho nhiều, họ càng có nhiều.

RAINER MARIA RILKE

2. Nếu bạn không thích đọc, nghĩa là bạn chưa tìm được cuốn sách phù hợp.

JK ROWLING

3. Cuộc phiêu lưu lớn nhất mà bạn có thể đi là sống theo những giấc mơ của mình.

OPRAH WINFREY

Mùa gặt tháng Mười

NGUYỄN TƯỜNG THUẬT

Đồng dâng hương - lúa chín rồi
Sắc vàng rừng rúc, quê tôi vào mùa...
Nhớ hôm nào cây dưới mưa
Bống trưa nắng gắt, chiếu vào gió xoay
Nước đồng chiêm nông bỗng tay
Bóng cây lúa dưới ruộng lầy run run.

Lọc trong mạch đất thơ bùn
Vị mồ hôi mặn chảy tuôn tháng ngày
Cầu đồng vàng xuộm kê tay
Trừ sâu phun thuốc, vai trĩu trợt da
Chiêm mùa cứ thế đi qua
Ước mong lúa trĩu đồng xa ruộng gần...

Mùa về... thóc trải đầy sân
Lúa thơm hương quện bước chân ngô làng
Người đi, ai cũng vội vàng
Niềm vui theo chuyến xe mang lúa về
Tiếng chào rộn rã ngô quê
Mùa đi trong nhịp bốn bề lúa reo

Thình không ngân vọng sáo diều
Làng quê nào nức vui theo nhịp mùa.

Thể thao Nam Định hội nhập và phát triển

Bài và ảnh: KHÁNH DŨNG

Thấm nhuần quan điểm của Đảng ta: “Con người giữ vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển; phát triển văn hóa, xây dựng con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của công cuộc đổi mới”, những năm qua, tỉnh Nam Định đã vận dụng sáng tạo, thể chế hóa đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tạo nên sức mạnh tổng hợp, nguồn lực nội sinh để thúc đẩy kinh tế - xã hội ngày càng phát triển theo hướng hiện đại và bền vững. Trong đó việc phát triển nguồn nhân lực lĩnh vực thể dục thể thao (TDTT) có vai trò quan trọng trong việc nâng cao sức khỏe, thể chất con người, phục vụ đắc lực cho mục tiêu “dân cường, nước thịnh”, đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa tinh thần của các tầng lớp nhân dân.

Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh đã ban hành các chỉ thị, nghị quyết, kế hoạch, chương trình hành động để quán triệt, triển khai hiệu quả; gắn việc thực hiện cuộc vận động “Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại”, phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” với các mục tiêu chiến lược phát triển sự nghiệp TDTT tỉnh theo từng giai đoạn.

Để phát triển thể thao chuyên nghiệp, thể thao thành tích cao, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch (VH, TT và DL) có cơ chế ưu tiên cho các vận động viên (VĐV) đã thành danh tiếp tục học tập, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ để trở thành huấn luyện viên (HLV) đảm nhận công tác đào tạo, huấn luyện VĐV trẻ; phối hợp với Cục TDTT (Bộ VH, TT và DL) mời các HLV, chuyên gia thể thao của các đội tuyển quốc gia về tỉnh giảng dạy; tạo điều kiện cho các VĐV trọng điểm đi tập huấn nước ngoài để cọ xát, nâng cao trình độ. Nhiều công trình TDTT thuộc các đơn vị sự nghiệp thể thao công lập quản lý đã mạnh dạn đổi mới phương thức quản lý, điều hành và tổ chức hoạt động; cơ sở vật chất kỹ thuật thường xuyên được duy tu, bảo dưỡng chống xuống cấp, gắn việc tổ chức các hoạt động TDTT với các hoạt động văn hóa, văn nghệ, vui chơi, giải trí, góp phần phát huy công năng sử dụng của các công trình; đồng thời mang lại nguồn thu đáng kể, giảm nguồn chi từ ngân sách Nhà nước, góp phần phát triển sự nghiệp TDTT trong thời kỳ mới.

Nhìn lại quá trình phát triển thể thao Nam Định, ở thế kỷ trước, bóng đá Nam Định đã 2 lần tạo tiếng vang trong khu vực. Đội bóng Nam Định mang tên Cotonkin từng vô địch Đông Dương vào các năm 1943, 1945. Đến những năm kháng chiến chống Mỹ cứu nước, thể

Giải bơi chài tỉnh trên hồ Vị Xuyên (thành phố Nam Định).

thao Nam Định tự hào là “cái nôi” của phong trào bơi lội miền Bắc với nhiều gương mặt VĐV tài năng, thi đấu giành nhiều vinh quang trên các đấu trường thể thao khu vực và quốc tế. Nổi bật là nữ kiện tướng Vũ Thị Sen - người đầu tiên mang về cho thể thao Việt Nam tấm Huy chương Vàng quốc tế ở nội dung 200m bơi ếch tại Đại hội Thể thao GANEFO châu Á năm 1966 và vinh dự được Bác Hồ gặp gỡ, biểu dương. Tiếp nối truyền thống của các thế hệ cha anh, những năm qua, trong xu thế hội nhập và phát triển, thể thao thành tích cao tỉnh luôn được Tỉnh ủy, UBND tỉnh quan tâm, chỉ đạo; qua đó ngày càng phát triển và gặt hái được những thành công vang dội ở các môn truyền thống, có thể mạnh như: bơi, lặn, võ cổ truyền, vovinam, vật, điền kinh... Cùng với đó, một số môn thể khác cũng đang được các đơn vị huấn luyện, thi đấu thể thao

tỉnh đưa vào tập luyện, huấn luyện, thi đấu và giành được nhiều thành tích cao như: Boxing, Kick boxing, Wushu, Jujitsu, Sambo... Từ năm 2010 đến nay, thể thao thành tích cao Nam Định đã giành được hơn 1.300 huy chương các loại tại các giải quốc gia, khu vực, châu lục và quốc tế; một số VĐV tiêu biểu của tỉnh từng góp mặt tham dự ASIAD, Olympic, góp phần định vị và nâng cao vị thế Nam Định trên “bản đồ” thể thao toàn quốc, đóng góp vào thành tích chung của thể thao Việt Nam trên đấu trường quốc tế.

Cùng với các môn thể thao thành tích cao được đầu tư trọng tâm, trọng điểm, môn bóng đá - tình yêu, niềm tự hào của mảnh đất Thành Nam cũng được tỉnh quan tâm, có sự đồng hành của nhiều nhà tài trợ để ngày càng phát triển theo hướng chuyên nghiệp và gặt hái được thành công khi giành 2/3 cúp vô địch

danh giá nhất trong hệ thống các giải bóng đá chuyên nghiệp quốc gia. Trong đó có danh hiệu vô địch V-League và danh hiệu vô địch Siêu cúp bóng đá quốc gia, Huy chương Đồng tại Giải bóng đá Cúp quốc gia mùa giải 2023-2024. Chúc vô địch V-League mùa giải vừa qua là lần thứ 2 trong lịch sử bóng đá Nam Định giành được sau 39 năm chờ đợi. Trước đó bóng đá Nam Định, tiền thân là đội bóng Công nghiệp Hà Nam Ninh đã giành cúp vô địch hạng A1 (tiền thân của giải V-League) vào năm 1985.

Thành công của thể thao chuyên nghiệp và thể thao thành tích cao Nam Định là động lực thúc đẩy phong trào TDTT quần chúng trên địa bàn tỉnh phát triển sâu rộng. Với quan điểm “Thể thao quần chúng là nền tảng, là cơ sở, còn thể thao thành tích cao là vị thế, là chỉ tiêu của một nền thể thao phát triển”, ngành VH, TT và DL cùng các địa phương trong tỉnh đã huy động các nguồn lực xã hội hóa, chung tay đóng góp, ủng hộ xây dựng, hoàn thiện hệ thống thiết chế văn hóa - thể thao cơ sở và tổ chức các giải thi đấu TDTT. Hệ thống thiết chế văn hóa - thể thao như: trung tâm văn hóa, nhà văn hóa, sân vận động, nhà thi đấu, nhà đa năng, sân thể thao, bể bơi, khu vui chơi, giải trí được quan tâm đầu tư xây dựng, đã phát huy hiệu quả hoạt động. Nhiều điểm, nhóm luyện tập TDTT ngoài trời, sinh hoạt văn hóa cộng đồng thiết thực với người dân ở cơ sở được hình thành. Bên cạnh các môn thể thao hiện đại như: bóng đá, bóng chuyền, bóng chuyền hơi, cầu lông, bóng bàn, quần vợt, xe đạp..., các môn thể thao truyền thống, trò chơi dân gian: vật, bơi chài, cờ tướng, cờ bỏi, kéo co... cũng được khôi phục tổ chức vào mỗi dịp lễ, tết, ngày hội văn hóa - thể thao, lễ hội truyền thống tại các địa phương, góp phần lưu giữ, bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. So với năm 2010, đến nay, số lượng các câu lạc bộ (CLB), điểm, nhóm tập luyện TDTT trên địa bàn tỉnh ngày càng tăng, các chỉ tiêu phát triển TDTT quần chúng đạt thành tích ấn tượng. Năm 2023, số người tập luyện TDTT thường xuyên đạt 39,1%, tăng 19,1% so với năm 2010; số gia đình thể thao đạt 20,2%, tăng 2,2% so với năm 2010; số cộng tác viên TDTT là 1.267 người, tăng 159% so với năm 2010; số CLB thể thao là 1.801 CLB, tăng 139% so với năm 2010. Phong trào TDTT học đường từng bước phát triển; (Xem tiếp trang 8)

CÂU CHUYỆN THỂ THAO

Chương Thị Kiều nhẹ nhàng đón nhận niềm vui chiến thắng ở trận ra quân AFC Women's Champions League 2024-2025. Bởi biết bao gian truân Kiều đều nếm đủ và để giờ đây, cô đã trở thành biểu tượng không chỉ về chuyên môn mà còn nghị lực vươn lên của câu lạc bộ (CLB) nữ Thành phố Hồ Chí Minh (TPHCM).

Một lát cắt về giá trị của Chương Thị Kiều nằm trên tấm băng thủ quân. Tại CLB nữ TPHCM, lão tướng Trần Thị Thủy Trang là đội trưởng, còn Kiều giữ chức đội phó. Khi Thủy Trang xuất phát trên băng ghế dự bị ở trận ra quân AFC Women's Champions League 2024-2025 để đảm bảo chuyên môn, chính Kiều chú không phải Huỳnh Như nhận được tin nhiệm đeo băng thủ quân.

Việc không có xáo trộn ở ban cán sự dù tượng đài Huỳnh Như đã trở lại minh chứng cô trò Đoàn Thị Kim Chi là một khối đoàn kết. Đồng thời cũng là niềm tin tuyệt đối từ tập thể đội bóng dành cho Chương Thị Kiều.

Chương Thị Kiều, biểu tượng của lòng tận trung

Kiều thi đấu trọn 90 phút, cùng hai trung vệ Talani Barnett và Trần Thị Kim Yên hóa giải hầu hết các đợt lên bóng bên phía Taichung Blue Whale (Đài Bắc Trung Hoa). Trung vệ người Kiên Giang này hoàn thành xuất sắc vai trò thủ lĩnh, tạo ra sự chắc chắn tại hệ thống phòng ngự và tiếp thêm niềm tin cho các đồng đội ở tuyến trên. Cú đúp bàn thắng vào lưới Taichung Blue Whale đưa Huỳnh Như trở thành cầu thủ xuất sắc nhất trận đấu. Song nếu có phần thưởng tương tự thì Kiều hoàn toàn xứng đáng được nhận.

Chiến thắng 3-1 trước đối thủ trực tiếp đã giúp CLB nữ TPHCM mở rộng hơn cơ hội vượt qua vòng bảng trong lần đầu đến với đấu trường châu lục. Nhưng trong niềm vui của cô trò Đoàn Thị Kim Chi, Chương Thị Kiều lại đón nhận một cách nhẹ nhàng.

Cùng với Huỳnh Như và Thùy Trang, Kiều là bộ ba nội binh dạn dày

kinh nghiệm quốc tế nhất của CLB nữ TPHCM hiện tại. Biết bao gian truân khó khăn trong màu áo CLB đến đội tuyển nữ Việt Nam, trung vệ sinh năm 1995 đã ngậm đắng nếm đủ. Trong đó, việc vượt qua ca đại phẫu cả hai chân trong cùng một thời điểm càng cho thấy hơn nghị lực phi thường của cô. Kiều trở lại thi đấu từ World Cup nữ 2023, nhưng mùa giải 2024 đang chứng kiến sự thăng hoa của nữ tuyển thủ Việt Nam này.

Theo dõi Kiều vẫn thể hiện được sự bền bỉ về chuyên môn, Huấn luyện viên Mai Đức Chung nằm trong số những người mừng nhất. Khi đội tuyển nữ Việt Nam sẽ đối diện với lịch thi đấu quốc tế liên tục trong năm 2025.

Chương Thị Kiều thêm một trở lại đầy mạnh mẽ, vững vàng ý chí cùng niềm đam mê trái bóng tròn. Bóng đá nữ quá khắc nghiệt nên Kiều thừa

Niềm vui chiến thắng của đội trưởng Chương Thị Kiều và các cầu thủ câu lạc bộ nữ Thành phố Hồ Chí Minh. (Ảnh AFC)

hiều chỉ có chiến thắng và danh hiệu mới giúp cô bỏ túi thêm tiền thưởng để chăm lo cho gia đình và bản thân.

Giờ đây, Kiều là biểu tượng của CLB nữ TPHCM cả vấn đề chuyên môn lẫn tinh thần. Giá trị thương hiệu của một trung vệ hàng đầu bóng đá nữ Việt Nam giúp Kiều nhận về rất nhiều lời chào đón hậu hĩnh. Nhưng Kiều vẫn quyết định gắn bó với Huấn luyện viên Đoàn Thị Kim Chi để tiếp tục cống hiến trọn cả sự nghiệp cho nơi đã tạo ra cô. Một vị thủ lĩnh trước sau như một với lòng kiên trung tuyệt đối ■

Theo Báo Sài Gòn Giải phóng

Tăng cường giáo dục giới tính cho học sinh

HỒNG MINH

Lứa tuổi vị thành niên còn thiếu sự hiểu biết, kiến thức về giới tính và chăm sóc sức khỏe sinh sản (CSSKSS). Thời gian qua, ngành Giáo dục và Đào tạo (GD và ĐT) đã tăng cường giáo dục giới tính, nâng cao kiến thức CSSKSS cho học sinh nhằm giúp các em nâng tầm hiểu biết, tích lũy kiến thức, kỹ năng cần thiết để chăm sóc sức khỏe và bảo vệ bản thân.

Trường THCS Hải Hưng (Hải Hậu) được đánh giá là đơn vị triển khai tốt hoạt động giáo dục giới tính cho học sinh. Mới đây, trong tiết học ngoại khóa, Ban giám hiệu nhà trường đã phối hợp với Trung tâm Dân số - Kế hoạch hóa gia đình (KHHGD) huyện Hải Hậu tổ chức tuyên truyền, giáo dục giới tính cho học sinh toàn trường nhằm trang bị cho các em các kiến thức và kỹ năng về giới tính, giúp biết cách tự bảo vệ SKSS cho bản thân, giảm thiểu những hệ lụy liên quan đến tuổi dậy thì. Với cách dẫn dắt tự nhiên, tư vấn theo hình thức trắc nghiệm, đố vui..., chuyên viên truyền thông của Trung tâm Dân số - KHHGD huyện đã giúp các em nâng cao kiến thức về giới tính, lứa tuổi vị thành niên, những dấu hiệu thay đổi bản thân khi bước vào tuổi dậy thì và kỹ năng CSSKSS bản thân... Không chỉ được cung cấp kiến thức về giới tính, học sinh còn mạnh dạn, chủ động chia sẻ, tâm sự với bạn bè về những điều thầm kín của tuổi dậy thì. Ban đầu vẫn còn chút e ngại, rụt rè nhưng với không khí thân mật, gần gũi, các em đã dần cởi mở và tự tin chia sẻ những suy nghĩ, cảm xúc của mình về tuổi dậy thì. Học sinh Bùi Mai Trang, lớp 8B cho biết: "Ban đầu, em rất khó nói về chuyện tế nhị này, kể cả với bố mẹ. Khi thấy có những thay đổi trong cơ thể, em thường lên mạng tự tìm kiếm thông tin hoặc trao đổi với bạn bè cùng trang lứa. Với cách tuyên truyền như hôm nay, em thấy dễ hiểu hơn, dễ nhớ và tự nhiên hơn". Cô giáo Đinh Thị Kền, giáo viên môn Sinh học, Trường THCS Hải Hưng chia sẻ: "Trong quá trình lên lớp dạy các em, tôi

Giáo dục giới tính ngay từ nhỏ để trẻ bảo vệ bản thân đúng cách. (Tranh minh họa)

nhận thấy các em rất quan tâm tới vấn đề tâm sinh lý bản thân. Vì vậy, việc tổ chức những chuyên đề giáo dục giới tính và CSSKSS với sự dẫn dắt, chia sẻ từ các chuyên gia cho các em là rất cần thiết nhằm giúp các em tiếp cận được với các vấn đề giáo dục giới tính một cách dễ dàng hơn". Bên cạnh việc thường xuyên tổ chức các buổi ngoại khóa, nhà trường khuyến khích học sinh tiếp cận với giáo dục giới tính từ nhiều khía cạnh, phương diện thông qua các hoạt động tập thể như: lồng ghép giáo dục giới tính cho học sinh thông qua các môn học như Giáo dục công dân, Sinh học, Ngữ văn; mời các diễn giả về nói chuyện, chia sẻ với học sinh các kiến thức về tình bạn, tình yêu lứa tuổi học trò... từ đó giúp các em học sinh tiếp cận được với các vấn đề giáo dục giới tính một cách dễ dàng hơn. Ban giám hiệu nhà trường yêu cầu trong giờ sinh hoạt hàng tuần, giáo viên chủ nhiệm đưa nội dung giáo dục giới tính lồng ghép vào các hoạt động xây dựng nền nếp, tác phong học tập cho học sinh và đã mang lại hiệu quả tích cực.

Tuổi học sinh THPT là thời kỳ đạt được sự trưởng thành về mặt cơ thể. Sự phát triển thể chất đã bước vào thời kỳ phát triển bình thường, hài hòa, cân đối, tuy nhiên hiểu biết, vốn sống, nhận thức chưa hoàn toàn trưởng thành. Do đó, việc giáo dục giới tính, CSSKSS cho lứa tuổi này rất cần thiết, nhằm đảm bảo sự phát triển lành mạnh về thể chất và tinh thần. Để việc giáo dục giới tính, CSSKSS cho học sinh trong các nhà trường mang lại hiệu quả, thời gian qua, các cấp, ngành, gia đình và nhà trường đã tích cực vào cuộc trong công tác truyền thông, giáo dục về SKSS cho lứa tuổi vị thành niên. Đối với ngành GD và ĐT trong tỉnh cũng đã triển khai nhiều hoạt động tuyên truyền, giáo dục giới tính, SKSS và phòng tránh bị xâm hại thông qua chương trình ngoại khóa, thực hiện lồng ghép vào một số môn học.

Tuy nhiên, việc giáo dục giới tính trong sách giáo khoa phổ thông hiện nay chưa đáp ứng kịp độ tuổi cũng như nhu cầu thực tế. Nội dung còn nặng về lý thuyết, kiến thức mà quên việc trang bị cho các em kỹ năng cần thiết để bảo

vệ mình. Ở cấp học THPT, những vấn đề liên quan đến giới tính cũng mới chỉ được lồng ghép, tích hợp ở vài môn học như: Ngữ văn, Giáo dục công dân, Sinh học... hoặc được đề cập trong các hoạt động ngoại khóa của nhà trường nhưng chưa đủ để đáp ứng được nhu cầu giáo dục, định hướng về giới tính cho học sinh. Trong khi đó, do chế độ ăn uống nên trẻ đang có xu hướng dậy thì sớm. Mặt khác, trẻ lại thường xuyên chịu tác động tiêu cực bởi internet, mạng xã hội, sách truyện, phim ảnh... khiến tâm hồn non nớt, thích khám phá của các em luôn phải đối mặt với những nguy cơ phức tạp của cuộc sống. Điều này càng trở nên nguy hiểm khi các em lại thiếu các kiến thức cơ bản về giới tính. Trên thực tế, nhiều bậc cha mẹ cũng chưa chú trọng việc giáo dục giới tính cho con, thường cho rằng còn quá sớm để dạy con những vấn đề được cho là nhạy cảm, tế nhị. Một số bậc cha mẹ còn tỏ ra e ngại khi trao đổi, giải đáp những thắc mắc của trẻ về sức khỏe giới tính. Bản thân trẻ cũng ngại chia sẻ với cha mẹ về vấn đề giới tính. Em Kim Ngân, học sinh lớp 7, Trường THCS Trần Bích San (thành phố Nam Định) tâm sự, khi đề cập đến chuyện giới tính, em hay ngại ngùng, xấu hổ, nên không muốn chia sẻ với bố mẹ. Do đó, em thường tự tìm hiểu vấn đề này thông qua bạn bè và internet.

Giáo dục giới tính cho học sinh không phải là "vẽ đường cho hươu chạy" mà chỉ đường đi đúng đắn, an toàn nhất cho học sinh. Do vậy, các trường học cần tăng cường tổ chức các buổi chia sẻ công khai những vấn đề liên quan đến SKSS phù hợp với từng lứa tuổi cụ thể; đẩy mạnh truyền thông về sức khỏe sinh sản vị thành niên; nhân rộng mô hình "Phòng tâm lý học đường" nhằm giúp học sinh có không gian để chia sẻ với thầy cô những băn khoăn, thắc mắc liên quan đến SKSS vị thành niên. Bên cạnh sự quan tâm, nỗ lực thực hiện của các cấp, ngành, nhà trường thì phụ huynh cần quan tâm giáo dục về giới tính cho con em mình, nhất là học sinh trong độ tuổi THCS. Cần quan tâm, gần gũi, tâm sự, lắng nghe con em để kịp thời giải đáp các thắc mắc về giới tính hoặc phát hiện những bất thường về tâm sinh lý của trẻ để có sự can thiệp, định hướng kịp thời, góp phần định hướng, nuôi dưỡng các em phát triển khỏe mạnh cả về thể chất và tinh thần ■

Anh Cao Văn Mạnh (thứ 2 từ trái sang) cùng tổ công nghệ số cộng đồng hướng dẫn người dân kỹ năng sử dụng các ứng dụng số.

Xã Giao Phong (Giao Thủy) là đơn vị được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chọn làm điểm xây dựng xã nông thôn mới thông minh của toàn quốc, đến nay đã đạt được trên 80% các tiêu chí đề ra. Thành công này có sự đóng góp chung của anh Cao Văn Mạnh, Tổ trưởng tổ công nghệ số cộng đồng (CNSCĐ) xóm Hồng Phong.

Với phong cách làm việc nhanh nhẹn, dứt khoát, "miệng nói tay làm", sáng tạo nhiều ý tưởng, cách làm hiệu quả để giúp người dân tiếp cận, sử dụng công nghệ số nên anh Mạnh, sinh năm 1983, được người dân địa phương ghi nhận là "người mang công nghệ số đến với cộng đồng". Được rèn luyện và trở thành đảng viên từ trong quân ngũ

Người tổ trưởng công nghệ số cộng đồng tích cực

Bài và ảnh: NGUYỄN HƯƠNG

nên khi trở về địa phương anh luôn ý thức rõ vai trò xung kích, tiên phong của người cán bộ, đảng viên trong công cuộc chuyển đổi số; để cao tinh thần, trách nhiệm gương mẫu, đi đầu kéo theo cộng đồng trở thành công dân số, xây dựng xã hội số. Bắt tay vào thực hiện nhiệm vụ đưa công nghệ số đến với cộng đồng ở vùng nông thôn ven biển, anh gặp không ít khó khăn vì người dân quen "ăn sóng, nói gió" chưa tiếp cận nhiều những tiện ích mà công nghệ số mang lại. Bản thân các thành viên tổ CNSCĐ cũng còn hạn chế về kiến thức, ít kinh nghiệm truyền tải kỹ năng số cho người dân. Để khắc phục khó khăn này, tổ CNSCĐ thống nhất phương án phân công các thành viên

cao tuổi, có uy tín trong cộng đồng chịu trách nhiệm đi vận động, kêu gọi người dân tham gia tập huấn về kỹ năng sử dụng các ứng dụng số hóa. Các thành viên trẻ tuổi thì đảm nhiệm việc trực tiếp cài đặt hướng dẫn người dân sử dụng ứng dụng số. Bên cạnh đó tổ CNSCĐ tiếp tục tổ chức đi tuyên truyền, vận động nhân dân tại các nơi tập trung đông người như: Chợ dân sinh, cổng trường học vào giờ phụ huynh chờ đón con và kiên trì đến từng nhà vận động từng người dân cài đặt và sử dụng các ứng dụng số... Trong quá trình hoạt động tổ CNSCĐ tại cơ sở xóm luôn luôn tự nghiên cứu, học hỏi trao đổi kinh nghiệm, tham gia đầy đủ các buổi tập huấn về công nghệ số để có thêm kỹ

năng hoạt động. Bằng các cách làm đó sau một thời gian được thành lập, tổ CNSCĐ xóm Hồng Phong đã chủ động phối hợp triển khai thực hiện nhiều mô hình chuyển đổi số thiết thực, hiệu quả, sát với nhu cầu của người dân, làm cho người dân cảm nhận được giá trị, lợi ích thiết thực mang lại từ chuyển đổi số trong đời sống hàng ngày; có cơ hội bình đẳng trong tiếp cận dịch vụ công trực tuyến do cơ quan Nhà nước và các doanh nghiệp cung ứng cũng như cách bảo vệ dữ liệu cá nhân, tự bảo vệ mình trên không gian mạng, phòng tránh nguy cơ tội phạm công nghệ cao như bị lừa đảo trực tuyến hay bị đánh cắp dữ liệu... Bà con có kỹ năng xác định (Xem tiếp trang 8)

Tản văn

Hạnh hạo tháng Mười

LAM HỒNG

Tháng Mười về, dịu dàng như hương hoa sữa cuối mùa thoảng bay trong gió. Đã hơn một tháng rồi, Hào mới về quê thăm bố mẹ. Sau một giấc ngủ êm đềm nơi quê nhà, cô bước ra khoảng hiên nắng nhẹ buổi sớm mai, cảm giác thật bằng phẳng và thư thái. Ngoài vườn, có tiếng lích rích của lũ chim sâu trên cành hồng già đã lác đác mấy quả chín màu vàng cam rực rỡ. Từng chùm khế lúc lỉu ướt đẫm sương thu đọng đưa bên những chùm hoa bé xinh tím hồng. Những chiếc lá vàng vừa lia cành vương trên nền đất ẩm. Thoang thoang đâu đây mùi thơm dịu nhẹ của cỏ cây, mùi lá mục và mùi hoa dạ hương nở từ đêm vẫn còn đọng lại, những mùi hương thân thuộc mà có đi đâu, cô cũng chẳng thể nào quên được. Hào chậm chậm men theo lối đi, hít hà ngó nghiêng tìm mấy quả ổi chín muộm còn sót lại. Dưới tán roi già mát rượi sau nhà là một chiếc ghế đẩu cũ kỹ, chênh vênh. Cô ngồi xuống và ao ước có thể quay về tuổi thơ để thừa thêm chiếc bàn mộc con con cho đủ bộ. Ở đó, chỉ cần một tách trà hoa cúc, một cuốn sách hay, khẽ nhắm mắt lại chạm vào mùa thu, khẽ so vai để hơi lạnh se sắt của gió heo may len lỏi qua từng hơi thở, tất cả đã đủ bình yên cho một ngày quá đổi dịu dàng. Tháng Mười đối với Hào là khoảng thời gian đẹp nhất trong

năm. Đó là thời điểm cuối thu, khi mà gió heo may se lạnh, trời trong vắt, nắng hanh hao sáng sắn màu mặt ngọt và những con đường làng trải đầy lá rụng. Đó là lúc lúa ngoài đồng bắt đầu hoe hoe vàng. Bố mẹ sẽ tranh thủ ngày đẹp trời, đi gặt mấy vạt lúa nếp mới còn ngậm sữa về làm cốm. Buổi chiều nghỉ học, bà gọi mấy chị em Hào trải chiếu ra góc sân, hướng dẫn các cháu dùng đôi đũa tre kẹp chặt từng bông lúa, tuốt cho hết những hạt nếp non ra khỏi cọng rơm xanh óng. Bà nhóm lửa, cho từng mẻ thóc vào rang trong chiếc chảo gang dày, luôn tay đảo để hạt nếp non chín đều, tỏa mùi thơm ngọt lịm. Rồi bà đổ mẻ thóc vẫn còn nóng ấm vào cối đá, giã thật khéo để vỏ trấu bong ra và hạt

cốm vẫn còn nguyên vẹn. Làm được mẻ cốm ngon rất kỳ công, rang già xong còn phải sàng sảy một hồi lâu. Chị em Hào xúm xít quanh bà, háo hức ngóng chờ thành quả là những hạt cốm dẻo mềm, xanh trong, vừa thơm vừa ngọt. Chiều muộn, khi sương thu buông dần làm cánh đồng mênh mông trước nhà trở nên mờ ảo, cô và các em ngồi ở bậc thềm, nhúm vài hạt cốm vào lòng bàn tay nhắm nháp, ngắm bầy chim sải cánh bay về tổ. Thế giới tuổi thơ của cô ngày xưa đó chỉ vụn vụn trong khoảng sân gạch, khu vườn, con đường làng, triển đê, cánh đồng, vậy mà đầy ắp sắc màu và mãi là niềm hoài nhớ. Và tháng Mười hanh hao luôn là một phần ký ức thật đậm sâu ■

SÁNG CHẾ - PHÁT MINH

Giải Nobel Sinh lý học và Y học vinh danh hai nhà khoa học Mỹ với phát hiện về microRNA

Vừa qua, Giải Nobel Sinh lý học và Y học đã được trao cho hai nhà khoa học người Mỹ, Victor Ambros và Gary Ruvkun, vì phát hiện ra microRNA và vai trò của nó trong việc điều hòa hoạt động của gen.

Hội đồng Nobel khẳng định, phát hiện của hai nhà khoa học có "tầm quan trọng nền tảng đối với sự phát triển và hoạt động của các sinh vật". Ông Victor Ambros đã thực hiện nghiên cứu đoạt giải tại Đại học Harvard và hiện là giáo sư khoa học tự nhiên tại Trường Y Đại học Massachusetts. Trong khi đó, nghiên cứu của Gary Ruvkun được tiến hành tại Bệnh viện Đa khoa Massachusetts và Trường Y Đại học Harvard, nơi ông giữ vai trò giáo sư di truyền học. Đây là giải thưởng Nobel Sinh lý học và Y học lần thứ 115.

Mùa giải Nobel năm 2024 đã chính thức bắt đầu. Theo lộ trình, các giải thưởng tiếp theo sẽ lần lượt được công bố. Những người đoạt giải sẽ được mời đến tham dự lễ trao giải chính thức vào ngày 10/12/2024, nhân kỷ niệm ngày mất của ông Alfred Nobel.

Trung Quốc phát minh ra tấm pin mặt trời "tối thượng" có thể tái chế 100%

Công ty Trina Solar của Trung Quốc đã công bố một giải pháp sáng tạo về pin mặt trời nhằm giải quyết một trong những thách thức lớn nhất của ngành, đó là tái sử dụng chúng khi hết thời gian sử dụng. Trina Solar đã phát triển tấm pin mặt trời silicon đầu tiên với công nghệ tế bào TOPcon (Tunnel Oxide Passivated Contact). Đặc biệt, tấm pin này được sản xuất hoàn toàn từ vật liệu tái chế, góp phần giải quyết vấn đề bền vững trong ngành năng lượng mặt trời.

Mặc dù tấm pin mặt trời mang lại nhiều lợi ích như sản xuất năng lượng sạch và tái tạo, vấn đề quản lý chất thải vẫn là một câu hỏi lớn. Vòng đời của các tấm pin này kéo dài từ 20 đến 30 năm, nhưng việc tái chế hoàn toàn hoặc thu hồi vật liệu vẫn chưa đạt được hiệu quả như mong muốn.

Những đổi mới này bao gồm việc sử dụng chất phân tách bên trong, công nghệ khắc hóa học để loại bỏ vật liệu không mong muốn, kết hợp phương pháp xử lý ướt để chiết xuất bạc - một trong những vật liệu quý giá nhất. Kết quả là tấm quang điện mới đạt hiệu suất 20,7%, gần sát với hiệu suất 25% của các tấm pin truyền thống nhưng hoàn toàn được sản xuất từ vật liệu tái chế ■

Sức khỏe và Đời sống

Tuổi già cũng được đặc trưng bởi sự xuất hiện của một số tình trạng sức khỏe phức tạp thường được gọi là hội chứng lão khoa. Hội chứng này là hậu quả của nhiều yếu tố cơ bản và bao gồm yếu đuối, tiểu không tự chủ, té ngã, mê sảng và loét. Dưới đây là những vấn đề thường gặp ở người cao tuổi.

1. Tình trạng suy giảm trí nhớ

Suy giảm trí nhớ là căn bệnh thường gặp và có mức độ nguy hiểm đối với người cao tuổi. Có đến 50% người ở độ tuổi 85 mắc suy giảm trí nhớ và tăng dần theo thời gian. Hiện tượng này xảy ra chủ yếu do quá trình lão hóa. Cụ thể, sau tuổi 25, mỗi ngày sẽ có khoảng 3.000 tế bào thần kinh bị phá hủy và không thể phục hồi. Hiện tượng này diễn ra nhanh hơn ở tuổi 60. Ở độ tuổi 60-65, có một số ít người mắc chứng suy giảm trí nhớ, nhưng con số này có thể lên tới 50% ở độ tuổi 85.

Khi tuổi cao hệ thần kinh lão hóa dẫn đến nhiều hệ quả nguy hiểm, đặc biệt là mất trí nhớ, lú lẫn, các bệnh lý như Parkinson...

2. Suy dinh dưỡng

Ăn không ngon miệng hoặc nhiều lý do khác nhau khiến người cao tuổi không ăn được nhiều dẫn đến tình trạng suy dinh dưỡng có thể xảy ra.

Một số điều có thể ảnh hưởng đến chất lượng bữa ăn của người cao tuổi có thể kể đến như: Các vấn đề sức khỏe làm giảm sự thèm ăn hoặc khó khăn hơn khi ăn. Họ có thể đang trong một chế độ ăn điều trị bệnh nên phải hạn chế một số loại thực phẩm hoặc gia vị, khiến cho món ăn trở nên nhạt nhẽo. Họ cũng có thể có những vấn đề về răng miệng khiến khó nhai và nuốt, dẫn đến chán ăn hoặc ăn ít hơn. Khi bị suy dinh dưỡng khiến cho tình trạng mắc các bệnh lý thêm trầm trọng, ảnh hưởng đến sức khỏe cũng như

6 vấn đề thường gặp ở người cao tuổi

tuổi thọ.

3. Suy giảm thính giác, mất thị lực

Suy giảm thị lực là vấn đề thường gặp gây ảnh hưởng đến cuộc sống sinh hoạt của người cao tuổi. Quá trình lão hóa biểu hiện khá rõ và dễ nhận thấy nhất chính là suy giảm giác quan nhìn. Có nhiều nguyên nhân gây ra vấn đề này, trong đó nguyên nhân hàng đầu gây giảm thị lực là đục thủy tinh thể.

Đối với suy giảm thính giác, sau 40 tuổi có sự thay đổi về cấu trúc cơ quan thính giác như giảm số lượng các tế bào lông, hạch, giảm máu cung cấp cho vùng ốc tai. Người cao tuổi đa phần thường gặp một vấn đề nào đó về thính giác như lảng tai, điếc... gây ra những ảnh hưởng nhất định đối với việc tiếp nhận thông tin từ người đối diện.

4. Mất ngủ, khó ngủ

Mất ngủ, khó ngủ hay còn gọi là rối loạn giấc ngủ ở người cao tuổi là tình trạng phổ biến. Có khoảng 50% người cao tuổi gặp phải các vấn đề bất thường liên quan đến giấc ngủ. Trong đó, phổ biến hơn cả là tình trạng khó ngủ, mất ngủ ở người cao tuổi. Chứng mất ngủ hay bệnh mất ngủ ở người cao tuổi không ảnh hưởng trực tiếp đến tính mạng nhưng có thể gây ra nhiều hệ lụy về sức khỏe, tiềm ẩn nguy cơ rút ngắn tuổi thọ.

5. Yếu, mê sảng, nguy cơ té ngã

Ở người cao tuổi, cơ thể với các chức năng đang dần lão hóa, cơ thể yếu hơn so với trước kia, đặc biệt là hệ miễn dịch. Vì vậy, người cao tuổi là đối tượng mắc nhiều loại bệnh. Hơn nữa do cơ thể sau nhiều năm làm việc, lao động, các bệnh lý tích tụ khiến cơ thể yếu hơn cùng với việc người cao tuổi thường ngại hoạt động tập thể dục khiến cơ thể ngày càng yếu

dẫn đi.

Người cao tuổi cũng dễ bị mê sảng. Đây là một rối loạn tâm thần có tính bất ngờ, không dễ phòng trước được. Người cao tuổi mắc chứng mê sảng thường không còn khả năng chú ý, mất phương hướng, nhận thức suy giảm, hành vi, tính cách và cảm xúc thay đổi.

Ở người cao tuổi, khi các cơ quan chậm chạp nhất là vấn đề về xương khớp, mắt kém nên dễ bị té ngã. Đây cũng là nguyên nhân hàng đầu dẫn đến tử vong ở người cao tuổi. Những thay đổi về tuổi tác thường làm giảm các hệ thống liên quan đến việc duy trì cân bằng, khiến người cao tuổi dễ bị ngã hơn.

6. Chóng mặt

Chóng mặt là tình trạng thường gặp ở người cao tuổi, có thể biểu hiện ở nhiều tư thế khác nhau nhưng hay gặp nhất là khi đang nằm xuất hiện chóng mặt, đặc biệt là khi thay đổi tư thế (đang nằm ngửa chuyển sang nằm nghiêng trái hoặc nghiêng phải).

Chóng mặt thường có kèm theo một số triệu chứng khác như quay cuồng, hoa mắt, ù tai gây khó chịu cho người bệnh và rất dễ tái phát.

Có nhiều nguyên nhân khác nhau, trong đó chóng mặt liên quan đến tiền đình, thiếu máu não là một triệu chứng thường gặp và chóng mặt do nguyên nhân nào cũng đều nguy hiểm với người cao tuổi. Khi bị chóng mặt, người cao tuổi cần tới cơ sở y tế để khám và nên chọn tư thế nằm thoải mái (nằm nghiêng hoặc nằm ngửa), không nên gắng gượng đi tiếp để tránh nguy cơ té ngã, chấn thương. Trong lúc nằm nghỉ, cần tránh thay đổi tư thế, tránh tiếng động, ồn ào và ánh sáng chói như ánh sáng mặt trời, ánh sáng đèn ■

Theo Báo Sức khỏe đời sống

Phụ nữ Việt Nam tại Nhật Bản chia sẻ kinh nghiệm thành công nơi xứ người

Tại Thủ đô Tokyo vừa diễn ra sự kiện giao lưu phụ nữ với chủ đề "Phụ nữ: Giậm chân hay bứt phá?". Đây là hoạt động thiết thực hướng tới kỷ niệm Ngày Phụ nữ Việt Nam 20/10, thu hút đông đảo chị em phụ nữ Việt Nam đang sinh sống, lao động, học tập tại Nhật Bản cùng trao đổi, chia sẻ kiến thức, kinh nghiệm, bí quyết thành công cũng như cân bằng giữa gia đình và công việc.

Những bạn nữ tham gia sự kiện thảo luận sôi nổi về các chủ đề và chia sẻ kinh nghiệm của bản thân. (Ảnh XUÂN GIAO/TTXVN)

Theo phóng viên TTXVN tại Tokyo, sự kiện do Cộng đồng chuyên gia Việt Nam tại Nhật (VPJ) phối hợp cùng tập đoàn FPT Japan Holdings (FJP) tổ chức với ba diễn giả chính là chị Nguyễn Hoàng Linh, Phó Giám đốc FPT Japan Holdings, chị Nguyễn Thị Thu Nghĩa, nguyên Trợ lý Nghiên cứu và Đào tạo tại Viện Nghiên cứu Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB), chị Đoàn Phương Thảo, nhân viên tư vấn tại cơ quan hành chính thành phố Kawasaki.

Theo đại diện Ban tổ chức, đây là dịp để chị em phụ nữ Việt Nam tại Nhật Bản được giao lưu với các diễn giả xuất sắc, những người đã vượt qua các khó khăn và bứt phá thành công trong hành trình phát triển sự nghiệp cũng như gìn giữ hạnh phúc gia đình. Bên cạnh đó, sự kiện còn tạo cơ hội mở rộng thêm các mối quan hệ, góp phần tạo dựng một cộng đồng người Việt Nam hỗ trợ lẫn nhau trong môi trường làm việc tại Nhật Bản.

Phát biểu của các diễn giả chủ yếu tập trung vào việc chia sẻ những trải nghiệm thực tế của bản thân khi làm việc và phát triển sự nghiệp tại Nhật

Bản như luôn hết mình với công việc, sẵn sàng đón nhận mọi thử thách; hoặc câu chuyện về quyết định từ bỏ vị trí quản lý khách sạn đầy tiềm năng để theo đuổi con đường nghiên cứu viên với khát vọng cống hiến cho xã hội...

Bên cạnh đó, các diễn giả cũng nhấn mạnh phụ nữ Việt Nam cần có tư duy phá vỡ các định kiến về vai trò của phụ nữ trong công việc và xã hội, nhưng vẫn nỗ lực đảm bảo thiên chức người vợ, người mẹ như truyền thống hàng ngàn năm nay của phụ nữ Việt Nam.

Trao đổi với phóng viên TTXVN tại Tokyo, diễn giả Nguyễn Hoàng Linh cho biết, phụ nữ ở Việt Nam có nhiều điều kiện thuận lợi hơn để thăng tiến trong

sự nghiệp so với ở Nhật Bản, nhưng gần đây, ngày càng nhiều công ty lớn của Nhật Bản bổ nhiệm phụ nữ vào các vị trí quản lý quan trọng như giám đốc điều hành. Điều này cho thấy xã hội Nhật Bản đã có sự chuyển biến dần và có thể nói là "thời đại của phụ nữ ở Nhật Bản" đang đến.

Do đó, chị em phụ nữ Việt Nam tại Nhật Bản đang có rất nhiều cơ hội để có thể thăng tiến tốt tại Nhật Bản. Đặc trưng cơ bản của phụ nữ Việt Nam khi khởi nghiệp tại Nhật Bản là tuổi rất trẻ, trong khi tính chất công việc lại thường xuyên tiếp xúc với đối tác, khách hàng lớn tuổi. Vì thế, với kinh nghiệm của người đi trước, lời khuyên của chị Linh

là các chị em mới bước vào khởi nghiệp phải luôn tự tin vào bản thân, từng bước xóa đi những nghi vấn của đối tác bằng cách thể hiện tốt nhất năng lực, nhiệt huyết và sức trẻ.

Trong phần thảo luận nhóm, những người tham gia đã có dịp chia sẻ kinh nghiệm bản thân bằng những câu chuyện đời thường, qua đó học hỏi lẫn nhau về tư duy phát triển sự nghiệp cũng như giữ gìn cuộc sống gia đình hạnh phúc. Chị Trịnh Lê Thu Trang cho biết, bản thân hiện đang làm công việc văn phòng ở một công ty của Nhật Bản và cảm giác là hầu như không có cơ hội để thăng tiến hơn, hay nói cách khác là hiện tại đang giậm chân tại chỗ.

Tuy nhiên, qua tham dự sự kiện này, chị Trang hy vọng sẽ có thêm sự tự tin, nhìn vào thành công của những người phụ nữ Việt Nam trên đất nước Nhật Bản để từ đó xây dựng cho mình một kế hoạch bứt phá, dám thử thách bản thân như phấn đấu lên một vị trí cao hơn hoặc phát triển sang một hướng khác.

VPJ là một tổ chức phi lợi nhuận, quy tụ các chuyên gia trẻ Việt Nam đang làm việc tại Nhật Bản, hoạt động từ năm 2016. Với sứ mệnh trở thành một cộng đồng kết nối và chia sẻ thông tin, VPJ đã tổ chức nhiều sự kiện giao lưu, kết nối doanh nghiệp với cộng đồng, cùng các buổi thảo luận, chia sẻ về nghề nghiệp, đào tạo phỏng vấn và tư vấn hướng nghiệp nhằm hỗ trợ cộng đồng người Việt Nam tại Nhật Bản phát triển chuyên môn và sự nghiệp.

Đây là sự kiện thứ ba trong chuỗi các hoạt động cộng đồng của VPJ trong năm 2024 với kỳ vọng tạo ra một sân chơi bổ ích và thiết thực, giúp các chị em phụ nữ Việt Nam tại Nhật Bản có thêm lựa chọn và quyết tâm mạnh mẽ hơn để phát triển sự nghiệp và xây dựng hạnh phúc gia đình trong hành trình tạo dựng dấu ấn tại Đất nước Mặt trời mọc ■

PHẠM TUÂN - XUÂN GIAO (TTXVN)

Thể thao Nam Định hội nhập và phát triển

(Tiếp theo trang 5)

số trường thực hiện giáo dục TDTT nội, ngoại khóa đạt 100%; 100% số giáo viên đảm nhiệm công tác giáo dục thể chất đạt chuẩn.

Phong trào TDTT trong lực lượng vũ trang được quan tâm, chú trọng. Các đơn vị thường xuyên đẩy mạnh phong trào tập luyện TDTT trong cán bộ, chiến sĩ với tỷ lệ trung bình số quân nhân tham gia tập luyện TDTT thường xuyên đạt 94%; số cán bộ, chiến sĩ đạt tiêu chuẩn rèn luyện thể lực theo quy định đạt 100% so với quân số biên chế. Các liên đoàn, CLB TDTT trong tỉnh đã chủ động xây dựng kế hoạch hoạt động, tạo điều kiện cho các tầng lớp nhân dân tham gia tập luyện, thi đấu nhiều môn thể thao quần chúng như: võ cổ truyền, vovinam, karatedo, taekwondo, cầu lông, bóng bàn, quần vợt, bóng đá, đi bộ, việt dã, thể dục thẩm mỹ - fitness... Nhờ đó, phong trào TDTT quần chúng trên địa bàn tỉnh ngày càng phát triển đa dạng cả về số lượng và chất lượng.

Hướng tới mục tiêu cao phát triển sự nghiệp TDTT bền vững và hội nhập, góp phần xây dựng, phát triển văn hóa, con người toàn diện, thời gian tới, ngành VH, TT và DL tỉnh tiếp tục tham mưu UBND tỉnh xây dựng, ban hành cơ chế, chính sách khuyến khích, tạo điều kiện cho cá nhân, tổ chức trong và ngoài tỉnh, các thành phần kinh tế đầu tư xây dựng cơ sở vật chất TDTT, cơ sở kinh doanh dịch vụ TDTT đồng bộ, hiện đại. Chú trọng phát hiện, tuyển chọn và đào tạo VĐV năng khiếu, tiềm năng, đóng góp cho thể thao chuyên nghiệp và thể thao thành tích cao của tỉnh. Tăng cường khai thác, sử dụng có hiệu quả hệ thống thiết chế văn hóa - thể thao sẵn có. Đa dạng, phát triển các môn thể thao mới theo xu thế TDTT hiện đại, phù hợp với nhu cầu sở thích, điều kiện tập luyện của người dân; vận động mỗi người dân lựa chọn 1 môn thể thao để tập luyện nâng cao sức khỏe, phát triển con người toàn diện cả về thể chất và trí tuệ để xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước ■

Người tổ trưởng công nghệ số...

(Tiếp theo trang 6)

được các trang mua sắm trực tuyến tin cậy, thanh toán trực tuyến an toàn. Tổ CNSCĐ xóm cũng thường xuyên vận động, hướng dẫn xây dựng các "tuyến đường phố không dùng tiền mặt" tại các khu dân cư, thành lập các nhóm Zalo tổ tự quản trong khu dân cư để tuyên truyền, phổ biến thông tin, các quy định của chính quyền địa phương đến với người dân nhanh nhất. Đến nay, trong xóm đã có hơn 800 tài khoản dịch vụ công trực tuyến của người dân được khởi tạo và khai thác sử dụng; 1.215 tài khoản VNeID mức độ 1, 2 được cài đặt và kích hoạt; trên 90% người dân trong độ tuổi có tài khoản ngân hàng; 100% cán bộ hưu trí nhận lương hưu, người nhận trợ cấp xã hội hàng tháng và công nhân nhận lương thông qua tài khoản, không dùng tiền mặt. Nhiều hộ dân tổ chức giới thiệu sản phẩm, thiết lập kênh bán hàng trên môi trường mạng. Kết quả này đã giúp cho công dân của xóm có cuộc sống tiện lợi, thoải mái hơn, giải quyết các công việc liên quan với chính quyền hiệu quả hơn, từ đó từng bước hướng đến xây dựng xã hội số, công dân số.

Đồng chí Phạm Văn Sơn, Chủ tịch UBND xã Giao Phong cho biết: "TCNSCĐ xóm Hồng Phong

hoạt động tích cực và hiệu quả, góp phần đắc lực cùng xã thực hiện tốt nhiệm vụ chuyển đổi số. Cá nhân đồng chí tổ trưởng tổ CNSCĐ không ngại khó khăn và luôn sáng tạo trong cách thức tuyên truyền, vận động đưa công nghệ số đến với người dân. Anh Mạnh vinh dự được tham dự buổi tọa đàm với Thủ tướng Chính phủ nhân dịp kỷ niệm Ngày Chuyển đổi số quốc gia (10/10).

Phát huy những kết quả đạt được, thời gian tới TCNSCĐ xóm Hồng Phong tiếp tục triển khai thêm nhiều mô hình ứng dụng chuyển đổi số đến với người dân, góp phần thực hiện tốt các mục tiêu nhiệm vụ chuyển đổi số của xã cũng như của huyện và của tỉnh. Báo cáo đề xuất với Chính phủ, thời gian tới UBND tỉnh tiếp tục có nhiều chương trình hỗ trợ nâng cao kỹ năng số cho các thành viên tổ CNSCĐ cũng như bố trí kinh phí để hỗ trợ tổ CNSCĐ trong suốt quá trình hoạt động, thực hiện nhiệm vụ. Tăng cường chỉ đạo thực hiện các biện pháp đấu tranh, ngăn chặn các hành vi lừa đảo, nhất là lừa đảo trên không gian mạng, giúp người dân thực sự yên tâm, tin tưởng tham gia, sử dụng các nền tảng ứng dụng, tiện ích số để trở thành những công dân số tích cực trong lộ trình chuyển đổi số quốc gia ■

Độc đáo nhạc kèn cổ động

(Tiếp theo trang 4)

còn tham gia biểu diễn miễn phí tại nhiều giải đấu bóng đá phong trào trên địa bàn tỉnh. Với các thành viên trong đội kèn, đây là cách thể hiện tình yêu với môn thể thao yêu thích, đồng thời là dịp để tiếp tục rèn kỹ năng biểu diễn nhạc

kèn chuyên nghiệp hơn.

Hoạt động của đội kèn Thành Nam đã và đang mang lại những yếu tố tích cực. Cùng với tạo khí thế sôi nổi, các thành viên trong đội kèn và Hội CĐV Bóng đá Thành Nam đã góp phần tạo dựng hình ảnh những cổ động viên cổ vũ văn minh,

có văn hóa với bạn bè trong nước và quốc tế. Mục tiêu đặt ra của đội kèn Thành Nam thời gian tới sẽ mang tính chuyên nghiệp hơn, từ đó thu hút nhiều hội viên tham gia sinh hoạt, tạo thành lực lượng "hùng hậu" cổ vũ cho đội bóng Nam Định thân yêu ■